

هیئت رئیسه محترم

خواهشمند است در اجرای ماده (۲۰۷) آئین نامه داخلی، سؤال اینجانب / اینجانبان از جناب آقای /

سرکار خانم

احمد میدری – وزیر محترم تعاون، کار و رفاه اجتماعی برای بررسی به کمیسیون تخصصی ذیربط

ارجاع شود.

خلاصه سوال:

با توجه به گستردگی پدیده فرار بیمه‌ای و اعلام دستمزد کمتر از واقع توسط کارفرمایان، چرا وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و سازمان تأمین اجتماعی اقدام مؤثر و نظارت کافی برای مقابله با این تخلف و صیانت از حقوق کارگران انجام نمی دهند؟

شرح سوال:

نماینده سؤال کننده: محمدرضا صباغیان بافقی حوزه انتخابیه: مهریز، بافق، ابرکوه، خاتم و بهاباد امضا: (ادامه در پشت همین صفحه)

نماینده منتخب سؤال کنندگان (موضوع تبصره ۴ ماده ۲۱۰): محمدرضا صباغیان بافقی حوزه انتخابیه: مهریز، بافق، ابرکوه، خاتم و بهاباد

(در صورت تنظیم سؤال توسط چند نماینده، لطفاً مشخصات بقیه نمایندگان در پشت همین صفحه درج شود.)

مطابقت با اصل ۸۸ قانون اساسی و ماده (۲۰۷) آیین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی:

بله خیر علت عدم انطباق:

رئیس محترم کمیسیون اجتماعی

لطفاً با توجه به مواعد قانونی مذکور در آئین نامه داخلی،

سؤال فوق بررسی و نتیجه به هیئت رئیسه اعلام شود.

هیئت رئیسه مجلس شورای اسلامی

رونوشت:

- نماینده / نمایندگان محترم سؤال کننده
- معاونت نظارت مجلس شورای اسلامی
- معاونت امور مجلس رئیس جمهور
- معاونت امور مجلس وزارتخانه ذیربط

تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۰۹/۳۰

تاریخ ارجاع: ۱۴۰۴/۱۰/۰۷

شماره ارجاع: ۵۵۶۶۰۸۳

همان گونه که مستحضرد، بخش قابل توجهی از کارگران کشور فاقد بیمه بوده و در حوزه های غیررسمی مشغول به کار هستند. بیمه ناقص یا اعلام دستمزد کمتر از واقع، یکی از بزرگ ترین مشکلات کارگران ایرانی به شمار می رود. طبق گزارش های رسمی، حدود ۳۰ درصد از کارگران ایران با پدیده «فرار بیمه ای» مواجه اند؛ به این معنا که کارفرمایان دستمزد واقعی آنان را کمتر اعلام کرده و حق بیمه صرفاً بر اساس حداقل حقوق پرداخت می شود. این امر موجب می گردد کارگران در زمان بازنشستگی مستمری بسیار پایین تری دریافت کنند.

اشتغال بدون بیمه، فرار بیمه ای و اعلام دستمزد کمتر از واقع، پیامدهای سنگینی برای کارگران، کارفرمایان و سازمان تأمین اجتماعی به همراه دارد. از آنجا که حق بیمه بر پایه دستمزد کمتر پرداخت می شود، حقوق بازنشستگی کارگران بسیار پایین تر از نیاز واقعی خواهد بود. همچنین در زمان بیماری، بیکاری یا از کارافتادگی، حمایت کافی از آنان صورت نمی گیرد. کارگران بیمه نشده یا بیمه شده با دستمزد کمتر، در مقایسه با کارکنان رسمی، با محرومیت مضاعف مواجه می شوند.

این وضعیت برای کارفرمایان، به دلیل کاهش هزینه های بیمه، ممکن است در کوتاه مدت سودآور باشد؛ اما در بلندمدت موجب بی ثباتی بازار کار، کاهش بهره وری و تضعیف انگیزه و وفاداری کارگران خواهد شد.

فرار بیمه ای همچنین مانع ورود حق بیمه واقعی به صندوق تأمین اجتماعی شده و این سازمان را با کسری بودجه مواجه می سازد. افزایش تعداد شاغلان غیررسمی و بیمه نشده، نظام بیمه ای را بی ثبات کرده و موجب افزایش شکایات و اختلافات کارگری- کارفرمایی می شود. در نتیجه، سازمان ناگزیر است وقت و هزینه زیادی صرف رسیدگی به دعاوی کند؛ امری که در بلندمدت رفاه جمعی را مختل کرده و بحران اعتماد عمومی نسبت به نظام بیمه ای را در پی دارد.

بررسی ها نشان می دهد استمرار این مشکل ناشی از ترکیبی از فشارهای اقتصادی، ضعف نظارت و ناآگاهی کارگران است. کارفرما انگیزه مالی برای تخلف دارد، کارگر به دلیل نیاز شغلی سکوت می کند، و سازمان تأمین اجتماعی نیز ابزار کافی برای کنترل در اختیار ندارد. این سه ضلع، چرخه ی فرار بیمه ای را پایدار ساخته اند. متأسفانه، با وجود پیامدهای گسترده و منفی این پدیده، سازمان تأمین اجتماعی و وزارت کار هنوز ابزارهای کافی برای کنترل دقیق لیست های حقوق و بیمه در اختیار ندارند. فرآیندهای اداری پیچیده و کند، پیگیری تخلفات کارفرمایان را دشوار و زمان بر کرده است. همچنین به دلیل کمبود نیروی انسانی و فناوری نظارتی، ظرفیت نظارت میدانی و دیجیتال محدود مانده است.

چه اقداماتی برای برخورد با کارفرمایانی که عمداً دستمزد کارگران را کمتر از واقع اعلام می کنند در نظر گرفته شده و چرا تاکنون بازدارندگی کافی ایجاد نشده است؟ با توجه به گستردگی اشتغال غیررسمی و کارگران فاقد بیمه، وزارتخانه چه سیاستی برای شمول این گروه ها در نظام بیمه ای دارد؟

فهرست اسامی نمایندگان سؤال کننده (ادامه)

ردیف	نام و نام خانوادگی	حوزه انتخابیه	ردیف	نام و نام خانوادگی	حوزه انتخابیه
۲	محمود طاهری	شبستر	۲۴	حسن حسن نتاج صلحدار	بابل
۳	شهین جهانگیری	ارومیه	۲۵	حسین حق وردی	شهریار، قدس و ملارد
۴	کمال حسین پور	پیرانشهر، سردشت و میرآباد	۲۶	غلامرضا دهقان ناصرآبادی	کازرون و کوه چنار
۵	یعقوب رضازاده	سلماس	۲۷	محمد رستمی	نیشابور، فیروزه، زبرخان و میان جلگه
۶	علی احمدی	میاندوآب، چهاربرج و باروق	۲۸	مجتبی زارعی	تهران، ری، شمیرانات، اسلامشهر و پردیس
۷	صدیف بدری	اردبیل، نمین، نیر و سرعین	۲۹	علیرضا زندیان	بیجار
۸	احد بیوته	اردبیل، نمین، نیر و سرعین	۳۰	سیدمحمد سادات ابراهیمی	شوشتر و گتوند
۹	محمد خوش سیما	گرمی و انگوت	۳۱	حسین صمصامی مزرعه آخوند	تهران، ری، شمیرانات، اسلامشهر و پردیس
۱۰	بابک رضازاده	مشکین شهر	۳۲	محمد علی جانی شوکی	رودسر و املش
۱۱	محمدتقی نقدعلی	خمینی شهر	۳۳	علی اکبر علیزاده	دامغان
۱۲	حسینعلی حاجی دلیگانی	شاهین شهر و میمه و برخوار	۳۴	کامران غضنفری	تهران، ری، شمیرانات، اسلامشهر و پردیس
۱۳	ابوالفضل ابوترابی	نجف آباد و تیران و کرون	۳۵	حمیدرضا گودرزی	الیگودرز
۱۴	سیدعلی یزدی خواه	تهران، ری، شمیرانات، اسلامشهر و پردیس	۳۶	بهروز محبی نجم آبادی	سبزوار، جغتای، جوبین، خوشاب، داورزن و ششتمد
۱۵	عبدالحکیم آق ارکاکلی	گنبد کاووس	۳۷	احمد مرادی	بندرعباس، قشم، ابوموسی، حاجی آباد و خمیر
۱۶	فرشاد ابراهیم پور نورآبادی	ایذه، باغملک، دزپارت و صیدون	۳۸	سیدمحمد مولوی	آبادان
۱۷	محمدرضا احمدی سنگر	رشت و خُمام	۳۹	هوشنگ هادیان پور	شازند
۱۸	حسنعلی اخلاقی امیری	مشهد و کلات	۴۰	سیدحسن هاشمی	بیرجند، درمیان و خوسف
۱۹	علی امامی راد	کوهدشت و رومشگان	۴۱	محسن بیگلری	سقز و بانه
۲۰	عبدالغفور امان زاده	گرگان و آق قلا	۴۲	مجید دوست علی	کرمان و راور
۲۱	عباس پاپی زاده بالنگان	دزفول	۴۳	محمدرسول شیخی زاده	قروه و دهگلان
۲۲	نصراله پژمان فر	مشهد و کلات	۴۴	موسی غضنفرآبادی	بم، ریگان، فهرج، نرماشیر و گنبدکی

۲۳	غلامرضا توکل شوربچه	سروستان، کوار و خرامه	۴۵	سیدجلیل میرمحمدی میبدی	تفت و میبد
----	---------------------	-----------------------	----	---------------------------	------------

وضعیت نهایی سؤال: (توسط معاونت نظارت تکمیل شود)

انصراف قبل از طرح در کمیسیون طی نامه شماره	مورخ	□ قانع شدن نماینده سؤال کننده از پاسخ وزیر در صحن علنی طی نامه شماره	مورخ
□ قانع شدن از پاسخ وزیر در کمیسیون طی نامه شماره	مورخ	□ وارد نبودن سؤال با رأی اکثریت نمایندگان حاضر طی نامه شماره	مورخ
□ انصراف قبل از طرح در جلسه علنی طی نامه شماره	مورخ	□ وارد بودن سؤال با رأی اکثریت نمایندگان حاضر طی نامه شماره	مورخ
□ قانع شدن از پاسخ وزیر در جلسه هیئت رئیسه طی نامه شماره		مورخ (در مورد سوالات منطقه ای)	